СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 172. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, субота, 26-го липня 1947. No. 172. JERSEY CITY and NEW YORK, Saturday, July 26, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ВСИЛІ ВПУСТИТИ СКИТАЛЬНИКІВ ДО АМЕРИКИ

Вашингтон, 24 липня. — Коли президента Трумана запитали, чи він міг би адміністраційною дорогою причинитися до впущення европейських скитальників до нашої країни, він відповів, що не має на це сили. Очевидно він мав на думці теперішній стан, коли конгрес відмовляється недопустити до ухвалення законопроєкту Стратона для зміни іміграційного закону. Президент висловив свій жаль, що не може зробити нічого більше в цій справі, бо як би міг, то вже давно був би використав теперішні постанови закону.

27 ШАХТЯРІВ ЗГИНУЛО В КОПАЛЬНІ В ІЛИНОЙ.

Вест Френкфорд, Ілл., 25 липня. — Вчора вибухли гази в глибині 500 стіп у вугільній шахті ч. 8. підприємства Олд Бен Компані, де працювало 200 шахтярів. Серед огню, який спалахнув, згинуло початково два шахтярі, а інші телефоном з підземелля давали знати про своє положення. Бічним виходом вдалося втечи великій кількості людей, а 25 таки згинуло. Разом 27 шахтярів постигла смерть. Їх тіла винесено на верх, деякі з них змінені до непізнання. На місце нещастя виїхав губернатор стейту й предсідник майнерської юнії Джан Л. Луїс, бо його брат Гаверд Луїс є там підземним наглядачем шахти.

ДОПЛАТИ ДО СУСПІЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАМОРОЖЕНІ НА 1%.

Вашингтон, 24 липня. — Конгрес передав Білому Домові до підпису законопроєкт, який заморожує теперішні доплати до фонду Суспільного Забезпечення до 1 січня 1950 р. На підставі закону будуть дальше підтягати робітникам і працедавцям [illegible] 1% при виплаті робітничої запл[illegible] й інші форми суспільного забез[illegible]. На підставі попереднього закону з днем 1 січня 1948 оплати мали підвищити до 2.5%. Коли б президент підписав новий законопраєкт, то від 1 січня 1950 будуть відтягати на суспільне забезпечення 1.5%, а від 1952 по 2% від платні.

КОНГРЕС РІШАТИМЕ ПРО СКЛИКАННЯ НАДЗВИЧАЙНОЇ СЕСІЇ.

Вашингтон. — Провідники республиканської більшости в обох палатах конгресу рішили піддати до ухвалення в конгресі резолюцію з домаганням, щоб президент скликав надзвичайну сесію конгресу лише за порозумінням з провідниками конгресу. Вони кажуть, що президент згодився наперед на таку резолюцію.

ВПРАВЛЯЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ ВОЯКІВ В ОРУДУВАННІ АТОМОВИМИ ВИНАХОДАМИ.

Вашингтон. — Департамент війни й фльоти оприлюднює спільно, що зорганізовано Спеціяльний Проєкт Збройних Сил для сповнення всієї військової служби при орудуванні атомовою енергією. Проєкт обіймає вишкіл спеціяльного персоналу, участь військовиків у розвитку атомової зброї всілякого роду й придумування та використування радіологічних засобів забезпеки. Головою нової військової організації є генерал майор Леслі Р. Гровс, який був давніше головою так званого „Проєкту Мангетен". Його заступником буде адмірал Вилієм С. Парсонс, директор атомової оборони при фльоті. Устулаючий секретар війни Роберт Р. Патерсон виявив, що вже від року генеральний штаб переводить докладні студії над способом орудування атомової енергії для воєнних цілей.

ЗЕМЛЕТРУС У КАЛІФОРНІЇ.

Лос Анджеліс, Каліфорнія, 24 липня. — Легкий землетрус навістив тутешню околицю. Досі не стверджено розмірів шкоди. Потрясення було слідне в пасмі гір від Тихого океану до Сан Бернардіно, на яких 80 миль у глибину суші, а на 120 миль на південь.

БЕРНАРД ШО НЕ МАЄ ВЖЕ ЧАСУ НА ДНІ УРОДИН

Ню Йорк. — Щоденник Ню Йорк Таймс віднісся до ірляндського письменника Бернарда Шова в Лондоні з проханням, щоб дозволив зняти світлину з себе з нагоди його 91 дня народин. Шов вислав Таймсові друковану картку, в якій сказано, що його час зайнятий цілі тижні наперед. Рукою дописав Шо ще таке: „Для мене нема вже днів народження. Фотографії з мене зняв у цім місяці Велвин Таймс у Велвен Сити."

КОМУНІЗМ ПОШИРЯЄТЬСЯ ЯК ДИКИЙ ОГОНЬ.

Де Мойн, у стейті Айова. — Генеральний прокуратор Злучених Держав Кларк сказав, що безбожницький комунізм поширяється як дикий огонь на степу. Він взивав до поширення братерства, побудованого на релігійнім камінню у відповідь на визов, кинений християнству й демократії цими чинниками, які хочуть знищити одно й друге. Промову виголосив Кларк до 5,000 пасторів і вчителів недільних шкіл, зібраних на конвенції.

Америка скликає мирову конференцію з Японією, не зважаючи на спротив Росії

Вашингтон, 24. липня. — Департамент стейту рішений скликати конференцію в справі миру з Японією при помочі держав, положених над Тихим океаном, а не через Раду Міністрів закордонних справ, як цього домагається Росія. Советська нота, передана американському амбасадорові В. Беделеві Смитові в Москві в справі миру з Японією, наспіла до департаменту стейту для студій. З її змісту виходить, що Совети дають радше свою протипропозицію, замісць обговорювати пропозицію Америки. Тому департамент стейту вважає, що Росія ще не цілком відкинула пляни Америки в справі скликання мирової конференції.

У КОНГРЕСІ ДОМАГАЮТЬСЯ НЕГАЙНОГО ПРОГНАННЯ НЕПОТРІБНИХ РОСІЯН.

Вашингтон, 24. липня. — Підкомісія робітничих справ палати репрезентантів поставила домагання, щоб негайно прогнати всіх злишніх советських громадян з Америки, коли стало звісним, що советський уряд відмовив віза членам цеї комісії на вїзд до Оовєтів для студій робітничих і виховних справ. Крім того підкомісія зажадала від секретаря стейту Маршала, щоб він дозволив перебувати в Америці лише тільки советським громадянам, кільки американцям позволяє Росія перебувати на своїй території. Конгресмени, які мали їхати до Советів на студії відносин серед робітників і свободи навчання по школах, це такі: Тамес Овен з Ілиной, Чарлз Дж. Керстен з Висканзин і Джан Ф. Кенеді з Масачусетс. Вони зголосилися до советської амбасади в Вашингтоні за візами на паспортах 2. липня, а відмова прийшла 19. липня. У відмові сказано, що Росія ще не готова впускати чужинців подорожувати на своїй території з огляду на воєнне знищення. — В Росії перебуває тепер 168 американців, а в Америці перебуває під пору 810 зареєстрованих росіян.

ПРОТЕСТАНТСЬКІ ДУХОВНИКИ ВПУЩЕНІ ДО ЮГОСЛАВІЇ.

Вашингтон. — Редактори трьох протестантських журналів між ними сім протестантських духовників, дістали дозвіл поїхати до Югославії як гості тамошнього уряду. Між духовниками є лютерани, методисти, епіскопали й пресвитеріяни. Вони поїдуть літаками до Парижу, а звідти до Югославії.

Українська Повстанська Армія в боротьбі

СОВЄТСЬКО-ПОЛЬСЬКА АКЦІЯ ПРОТИ У.П.А. В ГАЛИЧИНІ І КАРПАТАХ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

Львів. (УПС). — Агенція ІПК повідомляє: Дії українського підпілля тривають безперервно з незменшеною силою. Місцями загони Української Повстанської Армії зводять запеклі бої зі советськими військами. Широкі бої розгорнулися здовж хребта Карпат на просторі Дуклянського просмику, Гуменного, через Пряшів аж до Закопаного. Для піддержки польської армії притягнено советські відділи. В безперервних боях беруть участь танки і парашутні частини. Як повідомляють з польського боку, в рядах повстанців борються також литовці та інші балтійські добровольці...

БРАЗИЛІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ ОРГАНІЗУЮТЬСЯ.

ВІДБУВСЯ КОНГРЕС І СТВОРЕНО „ТОВАРИСТВО ПРИХИЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ"

Курітіба, Парана, Бразилія, 17. липня. — Тут в днях 6. і 7. липня відбувся Конгрес бразилійських українців, на якому були заступлені всі шари громадянства, крім комуністів. У висліді нарад створено „Товариство Прихильників Української Культури" (ТПУК) та вибрано Управу, до якої увійшли: почесний голова — посол д-р Петро Фірман Нето; юридичний дорадник — посол д-р Юліян Буський; голова — о. Микола Іванів; 1-ший заступник голови — Прокіп Моркотун; 2-гий заст. голови — інж. Софрон Волошин; секретарі — інж. Степан Микилита та Ілля Горачук; скарбники — д-р Володимир Мартинець і Олександер Колодинський. До Ревізійної Комісії входять: Юліян Сисак, о. Іван Маланяк, Надія Шульган, Ольга Горачук, Семен Решетник та Семен Ретьква.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ДАЄ ПОВНУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ БУРМІ.

Лондон, 24. липня. — Британський премієр Атлі заповів сьогодні в Палаті Громад, що Британія рішила дати повну незалежність Бурмі. Теперішній т. зв. внутрішній уряд в Рангун буде визнаний тимчасовим урядом країни, аж доки не закінчиться повна передача влади. Британське рішення наступило в наслідок переговорів і договору, які відбулися минулого місяця між представниками британського уряду і т. зв. місією „доброї волі" з Бурми. Подробиці передачі влади будуть обговорені в найлицому часі та предложені до затвердження британському парляментові вже цеї осені.

АМЕРИКАНСЬКА ПОЛІТИКА У ВІДНОШЕННІ ДО КИТАЮ.

СПЕЦІЯЛІСТИ ПРОПОНУЮТЬ ДОПОМОГУ, АЛЕ ДОМАГАЮТЬСЯ РЕФОРМ

Нанкінг, 24. липня. — Місія американських спеціялістів, що виїхала з доручення президента Трумана та під проводом ген. Ведемеєра до Китаю, остерегла сьогодні, щоби Америка не давала Китаєві допомоги, аж доки в країні не будуть переведені відповідні демократичні реформи. Америка готова допомогти Китаєві в боротьбі проти комунізму, але тільки під умовою, що в країні будуть переведені соціяльні, економічні та військові реформи, які забезпечували б країні повний демократичний лад та виключили будьяку сваволю інших клік.

ДАЛЬШІ УСПІХИ КОНФЕРЕНЦІЇ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ СПІВПРАЦІ В ПАРИЖІ.

ЗАІНТЕРЕСОВАНИМ КРАЇНАМ ВИСЛАНО КВЕСТІОНАРІ, НА ЯКИХ БУДЕ БАЗУВАТИСЯ ВІДПОВІДЬ АМЕРИЦІ

ПАРИЖ, 24. липня. — Конференція Европейської Співпраці в Парижі, в якій беруть участь 16 західньо-европейських країн, успішно продовжує свої наради та щораз більше конкретизує плян европейської відбудови при американській допомозі. Всім заінтересованим країнам сьогодні вислано пять квестіонарів про потреби і можливості кожної країни. Відповіді повинні бути надіслані до 3. серпня і на них буде базуватися спільна відповідь европейських країн на допомогові пропозиції секретара стейту Маршала. В квестіонарах не заторкується німецької проблеми і в цій справі конференція звернеться до командантів чотирьох окупаційних зон, зі советською включно.

ВАЖЛИВЕ РІШЕННЯ СОЦІЯЛЬНОГО КОМІТЕТУ О.Д. В СПРАВІ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ.

ВСУПЕРЕЧ БОЛЬШЕВИКАМ РОЗГЛЯДАТИМУТЬ ПРИВАТНІ ЗАЖАЛЕННЯ

Лейк Соксес, Н. Й., 24. липня. — Соціяльний Комітет Економічної і Соціяльної Ради О.Д. відкинув сьогодні більшістю 13 голосів проти трьох советську пропозицію, ціллю якої було здержати від дискусій в О.Д. приватні зажалення та прохання щодо людських прав. Всі демократичні представники були за тим, щоби відповідний комітет О.Д. мав право розглядати зажалення в справі порушення, чи негування людських прав, внесені теж приватними особами, чи організаціями. Подробиці процедури в справах цих зажалень будуть розроблені в дальшому. Советський представник протестував проти цего рішення, заявляючи, що воно є „нелегальне, бо О.Д. є організацією національних урядів" і тому тільки уряди повинні мати право вносити зажалення в справі порушення людських прав.

БЕВИН І БІДО ПРИЇДУТЬ НА НАРАДИ З МАРШАЛОМ

Заповідають тридержавну конференцію у Вашингтоні в справі допомоги.

Лондон, 24 липня. — Сьогодні тут повідомлено, що британський секретар закордонних справ Бевин плянує виїхати 15 серпня до Вашингтону на наради зі секретарем стейту ген. Маршалом. Вважають, що в нарадах візьме участь теж французький міністер закордонних справ Бідо. Це буде після війни перша конференція союзних великодержав без участи Москви. Предметом нарад буде відбудова Европи при американській допомозі, як теж справа продукції вугілля в Рурщині й справа німецької індустрії взагалі та, евентуально, теж справа мирового договору з Німеччиною, над яким безуспішно радили в Москві, і над яким знову будуть радити в Лондоні в листопаді. Британське міністерство закордонних справ це не потвердило офіційльно пляну виїзду міністра Бевина до Вашингтону, рахуючись, правдоподібно, з можливостями, що тридержавна конференція могла б бути відложена.

СОВЄТИ ГОТОВІ РАТИФІКУВАТИ ДОГОВІР З ІТАЛІЄЮ.

Рим, 24 липня (АП). — Італійський міністер закордонних справ Карльо Сфорца відкрив сьогодні парляментарні дебати над справою ратифікації мирового договору, повідомляючи, що советський уряд теж виявив готовість ратифікувати його. Советський Союз це ще єдина велика потуга, яка досі не ратифікувала мирового договору. Вважають, що в італійському парляменті комуністи, про-комуністи й соціялісти будуть проти ратифікації.

СТАЛІН ОБІЦЯЄ ЗВІЛЬНЕННЯ АВСТРІЙСЬКИХ ПОЛОНЕНИХ.

Відень, 24 липня. — Сталін повідомив чотирьох австрійських комуністичних послів, що всі австрійські воєнно-полонені в Советському Союзі будуть звільнені до кінця цего року. Кількість австрійських полонених нараховується там від 10 до 100 тисяч. Велика різниця в здогадах є тому, бо ніхто не знає скільки полонених там вже згинуло, а полоненим теж заборонено писати до своїх рідних. Американці вже давно звільнили всіх европейських воєнно-полонених, з німцями включно.

НІМЕЦЬКІ КЕРІВНИКИ СОВЄТСЬКОЇ ЗОНИ ПРОПОНУЮТЬ ОБЄДНАННЯ.

Берлін, 24 липня. — Німецькі керівники окупованих советами провінцій звернулися до Контрольної Ради Союзників з апелем в справі політичного та економічного обєднання всіх окупованих зон. Думку такого обєднання, як теж справу збільшення продукції німецької індустрії для плачення воєнних відшкодувань, заступали на Московській конференції советські представники. Західні великодержави, натомісць, пропонували федерацію німецьких країн.

КОМУНІСТИЧНА ДИКТАТУРА В УГОРЩИНІ.

Розкинено проти-американські летючки.

Будапешт, 24 липня. — Комуністичний міністер внутрішних справ Угорщини, Ляшло Райк, домагався і одержав від ради таких же комуністичних міністрів повновласти, що роблять його абсолютним диктатором країни. Всупереч постановам конституції, він матиме право визначувати навіть льокальних урядників, яких досі вибирав народ.

Сьогодні в ночі розкинено в Будапешті протиамериканські летючки, що їх як оповідають, привезено літаками. Летючки закликають до творення „нового братерства" та до боротьби проти американської „руїни" в Греції і на Балканах.

20,504 ЕМІГРАНТІВ З НІМЕЧЧИНИ ДО АМЕРИКИ.

Бремен, Німеччина, 24 липня (АП). — Американські власті сьогодні тут повідомили, що минулого року виїхало з Німеччини 15,648 емігрантів і 4,856 осіб було репатрійовано. Між імігрантами було багато національностей і до Америки вони виїхали на невикористані квоти під час війни.

І.Р.О. ДОПОМАГАТИМЕ „ФОЛЬКСДОЙЧАМ".

Женева, 24 липня. — Підготовча комісія Міжнародної Організації для Скитальників (ІРО) рішила сьогодні заопікуватися втікачами німецького етнічного походження, що перебувають в таборах в Австрії. Це відноситься до правного заступництва та до допомоги в переселенні.

ГОЛЯНДЦІ ЗДОБУЛИ КОНТРОЛЮ НАД ДЖАВОЮ.

Індонезці переходять до партизанської війни.

Батавія, Джава, 24 липня (АП). — Після чотирьох днів інтенсивної акції, модерно й могутньо виінувана голяндська армія практично здобула контролю над Джавою, опановуючи насамперед стратегічні терени. Індонезці рішилися на інший характер спротиву, іменно на партизанську війну.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВДЕРЖАТИ БОДАЙ МІНІМУМ!

Не знати, чи була коли на світі друга країна, щоби була по переконанні й духовім наставленні такою „немілітарною", як є нею Америка. Це пізнати було по першій світовій війні, коли, „вояк" відразу зник, як тільки війна скінчилась, так, якби його цілком не було. Це пізнати навіть і по цій війні, коли з десять мільйонів американських вояків малощо осталo, бо всьо кинулось відразу вертати до цивільного стану.

Американці не люблять усього, що їм нагадує війну, а вояк її нагадує. Не люблять військової помпи, яка ще залишилась подекуди в Европі, ні офіцерського побренькування шаблями, ні військової, аристократичної касти. Тому й американські офіцири, включно з найвищими, роблять в часі миру враження „цивільних людей" у військовім уборі. Вони постійно говорять за мир, або, скинувши військовий мундір, як от генерал Маршал, працюють для мира, займаючи високі цивільні становища.

Такий є характер американського народу й тому не диво, що американець не може погодитись з військовим примусом, та що маємо стільки великих і розумних людей, що є проти всього, що нагадує примусову бранку в часах миру. Та ціла біда, що не всі є такого успособлення як американці, як і не в усіх є мирні заміри. Як же в таких обставинах оставати в збройну позаду? Як не модернізувати зброю і вояка? Це ж доба атомової бомби, літаків і таких газів, що можуть винищити за кілька годин мільйонові міста та цілі полоси, а то й країни. Щоб оборонитись в такій модерній війні, що може прийти, треба доконче мати на поготівлі певне мінімум добре вишколених людей. Це мінімум мусить мати й Америка, якщо хоче чутись обезпеченою перед несподіваним ворожим нападом і евентуальною загладою.

В такому змислі ведеться вже від довгого часу дискусія на тему введення Поборової Служби. Свого часу президент Труман остеріг конгрес, що якщо Армія не діставатиме добровольців у відповідному числі, то Поборова Служба стане конечністю. Отже так є, що тих добровольців Армія таки не дістає стільки, скільки треба, щоб далі вдержати збройне мінімум, яке, як відомо, виносить 1,070,000.

Коли застановимося критично над тим, що діється тепер у світі, зокрема в Европі, де совєтська збройна сила помагає на приказ Кремля поневолювати різні народи, та що й інші народи можуть стати легко жертвою московських імперіялістичних плянів, тоді не подивуємось, коли вашинґтонський уряд вимагає, щоби було вдержуване бодай американське збройне мінімум. Якщо цього не було, а нещастя хотіло б, щоб Америка опинилась знов у війні, то за цей недогляд прийшлось би ще дорожче заплатити людьми, як це було в останній війні. Надто тепер грізна ситуація в світі, щоб можна собі це легковажити. Тому конгрес повинен це розважити і Поборову Службу знов ввести.

За піднесення висоти старечої пенсії

У новому законопроєкті, зголошеному Мореєм-Динджелем в справі поширення суспільного забезпечення і виплати старечої пенсії, сказано теж про піднесення тої ж пенсії з теперішньої максимальної суми $85 до $120. Ця сума, очевидно не обіймає всіх ступнів пенсії, лише найвищий. Найменша виплата старечої пенсії жінці й чоловікові виносить $30 місячно, опісля ступнево підноситься відповідно до вплачуваних доплат і доходить до $85. Крім цього по смерті обезпеченої людини мають діставати платню жінка й діти. Про це можна легко довідатися в бюрах суспільного забезпечення.

Новий плян, зголошений у конгресі, передбачує не лише виплату посмертної пенсії, але теж і виплату постійної допомоги чи там пенсії на випадок постійної неспосібности до праці ще перед 65 роком життя. Крім того в новім билі передбачена підвишка допомоги на випадок безробіття, дальше виплата коштів похорону, а навіть і виплата допомоги для дітей, які стали постійно неспосібні до заробітку.

Ці далекойдучі виплати мусять бути оперті на відтяганні відповідних відсотків до пенсійного фонду з заробітків людини. Це зовсім природне, бо годі надіятися якогось дарунку від держави, котра сама від себе не може дати нічого, хіба з податків, стягнених від своїх громадян.

Як далеко можуть бути підвищені такі вплати, можна судити з теперішніх відсотків, вплачуваних робітниками й працедавцями. Закон з 1935 р. передбачує відтягання з платні по 1% від робітника і від підприємця, значить 2% разом, уже від 1937 р. Від 1940 р. ці вплати до пенсійного фонду мали бути піднесені до 3%, від 1943 до 5%, а від 1946 р. до 6%, і на тому вже мало стати. Обчислення при ухвалюванні закону були такі, що зпочатку не буде багато старих людей, які на підставі закону мали б право до побирання старечої пенсії, отже таких, що покінчили 65 літ життя. Одначе після 1937 р. кожного року число старих віком прибуває й тому, чим дальше, тим вижчих фондів треба на виплату старечої пенсії. Коли ж прийшов 1939 рік, конгрес не допустив до підвишки вплачуваних премій, а „заморозив" ці вплати, які були в 1937 р., тобто 2%. Від того часу таке „замороження" переводить конгрес кожного року і воно триває до сьогодні. Коли недавно ми читали новинку про „замороження" висоти вплат до суспільного забезпечення, то це власне відноситься до вижче згаданих вплат.

Заходить питання, як це можливе, щоб уряд виплачував пенсію, а не стягав доплати до пенсійного фонду на підставі наперед укладеного пляну?

Тут заходить випадок, який не був передбачений законодавцями в 1935 р. Люди, які пішли до праці під час війни, дістали добре платне зайняття і вони не спішилися зголошуватися по старечу пенсію. По війні роботи теж ідуть не згірше і знову старі люди не хочуть користати з права до пенсії. Отже лише внаслідок таких несподіванок пенсійний фонд затримав для себе мільйони, а то й більйони долярів, по котрі ніхто не зголошується. Хто не зголоситься в час, такому пропадає пенсія за минулі літа, а рахується лише від часу зголошення. Отже внаслідок такого непередбаченого приросту пенсійного фонду нема потреби підносити пенсійний фонд, ані доплат до нього.

Крім того знавці пенсійної справи відкрили „неправильність" в орудуванні пенсійного фонду. Від 1937 до 1946 р. уряд сколектував на пенсійний фонд девять більйонів долярів, а виплатив лише півтора більйона. Решту грошей, отже сім з половиною більйонів долярів уряд вложив на позичку самому собі, а до пенсійного фонду вклав федеральні бонди позички. На перший погляд це зовсім здорова господарка, бо від позичених грошей уряд платить відсотки до пенсійного фонду. Значить пенсійний фонд користає не лише з невиплачених пенсій, але і з відсотків, які приносять державні бонди. Коли б так уряд почав був побирати підвищені вплати по 3, 5 і 6 відсотків після 1937 р., то пенсійний фонд був би зріс тепер до висоти 16 з половиною більйонів долярів, а на старечі пенсії був би виплатив лише 320 мільйонів. Отже, коли конгрес вмішався в цю справу за спонукою знавців обезпеченевого діла, уряд згодився заморозити дотеперішні вплати й тому конгресові треба завдячити заощадження більйонів гроша як робітників так і працедавців.

Тут виявилася ще одна неправильність. Уряд самовільно позичає собі самому на різні потреби більйони грошей з пенсійного фонду, а як запоруку сплати дає державні бонди. Від таких бондів уряд платить відсотки. Виходить питання: Звідки уряд бере грошей на заплату відсотків? Уряд своїх власних грошей не має, лише дістає їх від своїх громадян з податків. А тому, що люди інтересовані в забезпеченні на старість, платять не лише вплати до пенсійного фонду, але теж і податки на заплату відсотків, то вони мусять оплачувати ще й відсотки від своїх власних грошей! Таких бондів під теперішню пору має пенсійний фонд на 9 більйонів долярів, а це значить, що уряд зібрав 8 більйонів грошей більше, ніж виплатив пенсій. В товариствах обезпечень обраховується вкладка на засадах правдоподібности смерти, так, щоб побрати тільки вкладок, кільки треба буде на виплату посмертного в якімсь році. У пенсійнім фонді непотрібні гроші дається на позичку, до котрої треба ще доплачувати з податків на заплату відсотків.

Мабуть оці причини спонукали авторів билу про поширення суспільного обезпечення домагатися теж підвишки старечої пенсії. Це не повинно бути получене з великою підвишкою вплат, побираних при виплаті заробітної платні й тому не повинно причинитися до збільшення особистих тягарів громадянина, все одно, чи це буде працедавець, чи робітник.

За збільшення кадрів української інтелігенції

Українська інтелігенція, вчені і наукові робітники завжди були першою жертвою всіх безчисленних ворожих наступів на існування українського народу. Всі ворожі репресії, всі чистки майже завжди починалися власне від інтелігенції. Причина цего цілком ясна. Вороги намагаються вдарити український нарід в чоло, знищити його провідну верству, обезголовити його, бо тоді і сам народ не встоїться. Українська трудова інтелігенція, яка майже в цілости вийшла зі селянських стріх та з робітничих варстатів, понесла безмірні жертви і безмірні втрати, головно за останні три десятки років большевицького лихоліття. Тисячі розстріляних, десятки тисяч запротоврених на каторжні роботи, одні разом з народом спочивають в безчисленних масових могилах, ще інші теж разом з народом тягнуть большевицьке ярмо. Але якщо є в світі яка інтелігенція, що заслужила собі на почесну назву трудової і народної інтелігенції, то це цілком певно українська. Бо всі труди, звязані з набуттям відповідної освіти і відповідного знання, вона віддавала не на те, щоб опісля могти легше, чи вигідніше жити, з тільки з одною метою: щоб могти краще і успішніше служити свому народові і для нього працювати. Власне українська трудова інтелігенція, українські вчені, письменники, мистці, всі вони йдуть в перших рядах в боротьбі за визволення і перші в ній падуть. Але прапору в діл не хиляють і йдуть тільки вперед, не зважаючи на труди і жертви. За визволення свого народу і своєї країни вони боряться з однаковим завзяттям образами і „обрізами", як це окреслив колись „сам" Сталін. В боротьбі ломляться і падуть, але не гнуться. Тому теж український інтелігент має серед свого народу таке велике довіря і пошану.

Боротьба продовжується і в ній ввесь народ складає безмірні жертви. Але ряди інтелігенції рідшають насамперед і їх насамперед треба поповнювати. Чим густіші будуть ці перші лави борців за волю України на всіх фронтах і на всіх ділянках боротьби, тим швидше буде здобута ця вимріяна воля. Чим затяжніша боротьба, тим пекучішою є справа збільшення кадрів української інтелігенції. Під цим оглядом великий обовязок спадає на українців поза кордонами совєтської тюрми.

З повідомлень про життя і працю наших братів на скитанні в Европі можна переконатись, що вони правильно розуміють завдання української інтелігенції, належно оцінюють її ролю в боротьбі за визволення українського народу і теж докладають всіх зусиль та не жаліють ані труду, ані жертвів, щоб збільшити її кадри. Широке розгорнення культурно-освітної праці, всебічна наукова діяльність за найтрудніших обставин, невпинні змагання, звернені на приміщення якнайбільшої кількости студіюючої молоді на західно-европейських університетах та постійне доповнювання і скріплювання проріджуваних ворогом рядів української інтелігенції, все це виконується з подивутідним завзяттям. І все це належить до загальної української визвольної боротьби, становить одну ділянку загально-визвольного фронту і — треба додати — дуже важливу ділянку.

Справа допомоги українському народові під цим оглядом була частинно поставлена вже й після війни теж на американському континенті серед американських українців. Проте, важко було б сказати, чи ця справа найшла серед нас повне зрозуміння. Знаємо тільки, що Комітет Допомоги Діячам Української Культури, очолюваний проф. М. Чубатим, не розпоряджає сотками тисяч долярів і натрапляє на всілякі інші трудноці, хоча завдання цего Комітету є так безмірно важливі в сумній українській дійсності. Про цю справу вже чимало написано.

В останньому часі наші брати в Европі дали нам ще одну можність чинно засвідчити наш духовий звязок з країною нашого походження, наше співчуття з їх долею та наше бажання їм допомогти. Свобода й інші газети вже надрукували повідомлення про приїзд до нас і до Канади інж. Андрія Кішки та про його місію. Були подані вже теж загальні інформації про роботу і досягнення цего невтомного борця за збільшення кадрів української інтелігенції на европейському континенті. Але його побут у нас вже швидко кінчається і тому не від речі буде пригадати ще коротко про справу, звязану з його місією та поробити конкретні висновки.

Інженер А. Кішка, генеральний секретар Бельгійського Комітету Допомоги Студентам зі Східньої Европи, приїхав на запрошення Квебекського університету. Своїм завданням і своєю ціллю він поставив змобілізувати всі можливі тільки чужі і українські сили, щоб уможливити студії на університетах і високих школах латинських і англосаських країн якнайбільшій кількості української молоді. На це він має повне попертя і одобрення відповідних українських наукових та студентських центрів. Ця акція може сьогодні вже виказатися справді великими успіхами. Відповідні заходи для вможливлення студій та для допомоги українським студентам пороблено уже майже в усіх країнах західньої Европи. Бельгія, Голяндія, Швайцарія, Франція, Еспанія, Португалія, Англія, скрізь уже проломано „перші леди" та створено, або твориться обставини для студій відповідної кількости українських студентів та для доповнення кадрів української інтелігенції новими силами. В Америці і Канаді мав би бути „створений відповідник для пороблених уже в більшості в Европі заходів для допомоги українському студентству" — як сам висловлюється про свою місію інж. Кішка. Досі, наскільки нам відомо, він уже відвідав та мав багато розмов на цю тему з представниками нашого і чужого церковного та громадського життя. Вияснив ціль та вислухав думки багатьох чільних громадян, і скрізь зустрів — як запевняє — велике зрозуміння для допомоги доповнити катри української інтелігенції. Йде проте, щоби ці зрозуміння і симпатії до справи допомоги українському студентству відповідно зорганізувати, оформити та пустити в дію.

Інж. Кішка, як вже свого часу згадано, не приїхав „збирати гроші". Ціль його приїзду далеко глибша, бо має на меті створити теж на американському континенті постійну і тривку базу для поповнювання кадрів української інтелігенції, точніше, для допомоги українській студіюючій молоді на університетах в англосаських і латинських країнах. Сказано, для цеї цілі інж. Кішка намагається здобути всі можливі тільки свої і чужі сили. В Европі, де кількість українців, які могли б допомогти в цій справі є дуже обмежена, потворено насамперед комітети, зложені з чужинців. Інж. Кішка в останньому зверненні висловлює надію, що американські українці гідно відповідять на приклад чужих та кидає заклик до створення **Фондації для Закордонних Студій.** Ця інституція мала б кожного року зібрати відповідні фонди та відзначати стипендіями найздібніших студентів і допомагати їм стати найліпшими, вибраними слугами українського народу.

В найкоротшому часі буде проголошений конкретний плян щодо створення цеї Фондації. Віримо, що американське українське громадянство повністю піддержить цю ініціятиву та виправдає надії наших братів і під цим оглядом.

Ясно, що створення Фондації, як постійної бази допомоги українським студентам не сміє зменшити нашої жертвенности в загальній допомоговій акції, яку ведуть наші допомогові Комітети та яка призначена теж і для студентів.

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I.

НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

82)

На її окрик вбігла з дівчатами Ірина. Плескнали в долоні, сміялися, обертали його наче велику ляльку. Похвалили, сказали, що виглядає знаменитим фармером. Ірина побігла прохати батька, щоб їй чоловіка не перемучував працею. Батько поважно відповів, — у такий гарячий час здоровому, молодому чоловікові дивитися, як інші працюють — від Бога гріх, а від людей сором. Що самий зятя відмовляв, та той вперся, доньці, звичайно, не сказав. Він, мовляв, і її післав би в поле, однак і жіноті треба ж помагати. Ростислав пророботься, це йому вийде тільки на здоровля.

Трьома жниварками виїхали в поле. Господар тракторною, Залужний з Гайдарем кінними. Ростиславові доручено завести табель робітників і робітниць на два місяці, записувати вироблені кожним дні. Складачі снопів посідали, курили собі. Мали ще час, поки жниварки обійдуть пару разів довкола лану. Помагати новітньому фармерові визвалася Ірина. Річ відома, шкодили одно одному, не помагали. Сяк так папір розлініювали, поставили дні, місяць, повписували всіх. Себе з Іриною також не забулося.

Косити трактором необхідно двом. Пан Ставрович штудерно якось приспособив, що снопи скидав у ряди самий, при помочи приправленого до довгих зубів грабель у жниварці залізного прута. Потягав за нього — зуби снопи звільняли, потиснув взад — зуби знов стирчали, а на них падали снопи.

Пішов Ростислав з чотироногим товаришем Дружком в поле. Робітники вгнали скошені ряди з пів милі. Ряди коротенькі, по пять-шість десятків, але чим далі, з кожним обходом жниварок, ставали довші, та й рядів тих густо! Попробував Ростислав праці, — не святці горшки ліплять! Поставив три ряди, дав всім чотирьом робітникам по сигаретці. Позаду не лишався, хоч працював вперше. Праця не тяжка! Згарячу Ростислав рвав, гей той молодий кінь у запряжці. Робітники на вигляд добродушно підтрунювали, казали, видно, що „бос", господар. Не забарилися притарабанити однокінкою Ірина й Наталка. Привезли перекуску, сендвичі, солодкі коржики, у великому бляшаному збанкові каву. У Ставровичів — жнивами кормили пять разів денно. Вбралася Ірина по фармерськи. Так убраної Ростислав її ще не бачив.

Однак нічого!... Трохи прорухавшися з великим апетитом заїдав все, що жінка чи Наталка йому піддавали. Ірина від других робітників його не вирішнювала, наливала кави по черзі. Роздав він людям по сигаретці.

Курили робітники, жартували з Наталкою. На правах старого знайомого Воютинський говорив Ростиславові:

— Таж минулими роками я вашу дружину на руках ще носив. Була таким дітваком, незграбненьким, худеньким. Ніколи не повірив би, що за рік з неї вийде така пишна красуня!

— Дівчата в її літах швидко ростуть, міняють вигляд, — говорив Ростислав, щоб щось казати. — За цих кілька місяців Ірина у мене на очах багато змінилася.

— А знаєте чому? — Воютинський питав потиху.

— Росте ще, такі літа!

— Ні, не тому! — Воютинський нахилився до Ростиславового вуха й шепнув: — Тому, що жінкою стала. Була б дівчиною — і досі виглядала б дітваком худорлявим.

— Гей! — питала Ірина трохи засоромлена. — А то що у вас, пане Воютинський, з моїм чоловіком за секрети? Чи не по моїй адресі?

— Де там про вас, пані Ірино! — той відповів повагом.

— Власне про тебе! — сміявся засоромлений Ростислав. Шепнув жінці, про що говорив старий знайомий. Вона спаленіла.

— З мужчинами молодій жінці не можливо говорити! — сказала засоромлена. — Їдьмо, Наталко! Ще й ти тут про себе таємниць не обберешся.

— Прийде час, не мине таємниць і Наталка! — сказав Вотинський поважно. — Кожна дівчина жінкою стає!

— Наталка вже на той шлях наставилася!

Обі засоромлені схопили на віз начиння, й швидко забралися.

(Дальше буде).

Д. Кирильчук

Совєтська демократія—чи совєтська тиранія?

5)

Ленін називав державу „машиною для вдержання панування одної кляси над другою". (Відчит Леніна, виголошений у Москві 11 липня 1921), а Енгельс, за Марксом, твердив, що з хвилиною, коли вже не буде суспільних кляс, а особливо, коли повстане соціялістичне суспільство, в якому вже не буде кляси, яку треба б нищити, тоді „замість уряду над особами, прийде адміністрація над річами та керівництво продукційними процесами". Держава не буде знесена, вона завмре" (Ф. Енгельс, „Переворот науки пана Евгена Дюрінга", Москва-Ленінград 1934, ст. 275-276). Тому повстає питання, яке ставить собі Сталін у своїй промові з березня 1939 р., на 18. Партійному Дні Комуністичної Партії Совєтського Союзу: як пояснити дальше існування совєтської держави, чей же в СССР уже знищені кляси визискувачів, запроваджено соціялізм і не має кого дальше нищити? І Сталін відповідає: Це все правда. Але ми здійснили соціялізм тільки в одній — одиській країні. Навколо нас існують дальше капіталістичні держави, які тільки чекають на те, щоб вдертися в нашу країну і знищити всі її дотеперішні здобутки. Енгельс не предвидів такої ситуації, він не уявляв собі, що соціялізм зможе здійснитися тільки в одній країні й тому не дав відповіді на це питання. І Сталін так розв'язує цю проблему: ми перейшли дотепер дві фазі. Перша фаза це період від жовтневої революції аж до ліквідації кляс визискувачів. Друга фаза — це період від ліквідації капіталістичних елементів аж до перемоги соціялістичної господарської системи і до прийняття нової конституції. „В злуці з цим змінилися і функції нашої соціялістичної держави. Функція мілітарного здушення внутрі держави відпала — відумерла — бо визиск був знищений, визискувачів не має більше і тим самим не має вже нікого, кого треба б здушувати. Замість функції здушування, одержала держава функцію охорони соціялістичної власности перед злодіями і розтрачувачами народнього добра. Функція мілітарної охорони країни перед нападами ззовні осталася повністю задержана, в наслідок чого залишилися і червона армія, воєнна фльота, карні органи та інформаційна служба, які є конечні для виривання і карання шпіонів, вбивників та шкідників, яких висилають закордонні агентури шпіонажу в нашу країну". І на кінець такий акорд: „Чи залишиться в нас держава і в період комунізму? Так, вона залишиться, якщо капіталістичне оточення не буде зліквідоване і якщо не буде усунена небезпека воєнних нападів ззовні". До цих слів Сталіна можемо тільки додати: Держава залишиться навіть тоді, коли б у цілому світі запанував комунізм, бо „злодії" і шкідники будуть завжди — зло буде існувати і в комуністичному царстві — бо речі належать до людей і люди ними управляють, а якщо має бути задержана „адміністрація над речами", то це буде й адміністрація над людьми; бо — і це найважніше — доки буде існувати організоване суспільство, хоч би і в світовому маштабі, то хтось мусить тією суспільністю керувати. Чи це керівництво буде називатися державою чи адміністрацією, чи ще якось інакше — справи не змінює. Справа не в назві, а в змісті, тому так теорія Маркса, Енгельса й Леніна, як і тиранна Сталіна остаються тільки блахманом, щоб приспали людську чуйність і робити свою чорну роботу. Справа не в знесенні ліквідації держави, але в затвердженні такого ладу, в якому була б соціяльна, господарська, культурна і політична справедливість, та щоб кожна одиниця і кожний народ жили свобідним життям. Природа встановила певні закони, а з них найважливіші — це свобода одиниці й народів і якщо ми будемо шанувати ці закони, тоді настане той щасливий час, за яким так тужимо.

Нам не приходиться говорити про функцію совєтської держави внутрі, бо її знає світ добре. Останні відомості, що їх маємо від утікачів з країни „демократій вищого типу" говорять, що в совєтських тюрмах осталися тепер тільки немічні й каліки — і то переповнені тюрми! — бо всі здібні до праці „злодії, шкідники й шпіони" заслані на каторжні невільничі роботи, щоб у „бригадах смерти" кувати зброю для „ліквідації капіталістичного світу". Хто ці „злодії, шкідники й шпіони" — світ знає також. Важне звернути увагу на заяву Сталіна, в якій він каже, що совєтська держава й совєтська армія після здійснення „соціялізму" внутрі країни буде тепер розбудовуватися для своїх зовнішних завдань, якими є „ліквідація капіталістичного світу". Завдання ясне. Сталін уже здійснює цей свій наступний плян. Приклади: Угорщина, Румунія, Болгарія, Польща, Югославія й інші. Як він це здійснює — знаємо також. Це можна окреслити одним словом: ліквідація. Ліквідація всього і всіх, хто не є „пролетар" у змислі Москви. І це називається „соціялістична демократія" або „демократія вищого типу".

V.

Цитований нами Дюверже дійшов до висновку, що „не існують демократії без політичних партій". Політичні партії є виразники всіх тих ідей, які нутрують у народі й тільки за їх посередництвом може народ висказати в кожний момент свою волю. Котра партія осягає найбільше голосів, та буде в дану хвилину — за принципом більшости — найкращим виразником публічної опінії, і тим самим волі народу. Це може не найкращий вихід з положення, але найкращий, доки знайдеться ще кращий.

Большевики є проти такої розвязки питання демократії. Чому? Бо Сталін сказав (патер діксіт!) 1936 р., (цитуємо за згадуваною вище статтею М. Мітіна): „Що відноситься до свобод ріжних політичних партій, то ми тримаємося тут іншого погляду. Партія є частина кляси, її передова частина. Кілька партій, а значить і свобода партій може існувати лише в такому суспільстві, де є антагоністичні кляси, яких інтереси є ворожі й непримиримі, де є, скажемо, капіталісти і робочі, поміщики і селяни, кулаки і біднота і т. д. В СССР не має вже таких кляс. В СССР є тільки дві кляси, робітників і селян, інтереси яких не тільки не ворожі, а навпаки — дружні".

„Тому в СССР є місце тільки для одної партії, комуністичної партії". Отже в СССР все ж таки за словами Сталіна, існують дві кляси, інтереси яких на нашу думку, не можуть так легко покриватися. Ці інтереси ніколи й не покривалися. Хіба покриваються вони тепер, коли селян насильно спролетаризовано, значить перетворено в стан невільників, залежних не від живих людей, але від страшного, анонімного молоха — від — соціялістичної держави, виразником якої є НКВД.

Але важніше є твердження Сталіна, що партія є частиною кляси. Це, зрештою, згідно з теорією „діялектичного матеріялізму". Світ із своєї природи є матеріялістичний, вчить марксизм. Поза матерією не має більше нічого. „Дух, свідомість, враження, психічне буття є тільки відзеркаленням матерії, реального буття" (Сталін, Діялектичний та історичний матеріялізм", ст. 122). Але бо ця марксівська теорія давно опрокинена европейською філософією. Та чи для цього треба аж філософії? Людина, крім матеріяльних вартостей знає і глибоко переживає і духові вартости. Хтось влучно замітив, що людина передше будувала храми, а після того аж почала будувати фабрики. Фахове життя людини і людських спільнот багато більше й ріжноманітніше від матеріяльного життя. Крім землі й земних благ, людина завжди шукала, шукає і буде шукати й Бога. Тієї вищої істоти, через яку вона хоче осягнути безсмертність. Цим людина, оцей гомо сапієнс, ріжниться від тварини.

Але й такі знані кожному глибокі й нерозривно звязані з людською істотою почуття, як любов до родини, до батьківщини, туга за красою, за правдою — чи мають вони щось спільного з чисто матеріяльним буттям? Чи злучені вони з матерією, з буттям, чи стоять поза нею — це філософічне питання, на яке ми не збираємося відповідати. Ми тільки можемо ствердити, що не мають вони в собі нічого утилітарного, нічого, що можна б зміряти матеріяльними вартостями. Люди гинуть за честь, за родину, за батьківщину, за друга, хоч у цьому не має ніякої матеріяльної користи. Це не був припадок, що перший і другий інтернаціонал — а навіть і третій — скрахували якраз на недоціненні марксизмом цих глибоко людських, нематеріяльних моментах. Марксизм проповідував, що пролетар не має батьківщини, а має тільки спільні матеріяльні інтереси, які є однакові в усіх пролетарів усіх країн. А життя показало, що крім спільних матеріяльних інтересів, пролетар має ще й батьківщину, з любови до якої він готовий жертвувати не тільки спільними матеріяльними інтересами, але й власним життям.

З цим явищем зударився і большевизм, тому проповідує сьогодні любов до „пролетарської батьківщини" і відновив релігійне життя. Тому большевизм не заперечує вже теорії існування нації, тільки твердить, що усе питання є „исключительно сложним", а розвязати його може лише совєтський устрій. На практиці це виглядає так, що один народ — в даному випадкові „великий русский народ" — гнітить, як і дотепер гнітив, всі інші поневолені народи.

Вертаючи до вищепоставленого питання, ми мусимо ствердити, що партія не є, або принаймні не мусить бути „частиною кляси", і що побіч „клясових інтересів" і матеріяльних вартостей є ще й неклясові інтереси й не матеріяльні вартости. Протилежне твердження марксизму — большевизм є таким самим „опіюмом для народу", як і теорія про те, що большевизм створив „таку політичну організацію суспільства, яка в мільйони разів демократичніша від найдемократичнішої буржуазної республіки" (М. Мітін).

Большевизм твердить, що йому не треба партій, бо в СССР цілий народ чи всі народи мають одну думку й комуністична партія користується стовідсотковим довір'ям і любовю цілого народу. М. Мітін завважує, що від прийняття нової конституції в 1936 р. „совєтський народ" ішов чотири рази до виборів і всі чотири рази майже стовідсотково голосував за кандидатами „блока комуністів й безпартійних". А „в сталінській виборчій окрузі Москви, де в депутати Верховного Совета РСФСР „баллотировался 8 февраля 1947 года И. В. Сталин", взяло участь 100% голосуючих". І при цьому не було ні уневажнених, ні з викресленим кандидатом бюлетенів, „И. В. Сталин был единодушно избран депутатом". Вислід, який аж морозить думку! Якщо б сам Бог — в якого ми віруємо — був там кандидував, то чорт напевно був би хоч одного голосуючого, або примусив сидіти дома через якусь недугу, або був би навів на нього якесь божевілля і він був би уневажнив свій голос. А тут і цього не було! Країна, якої біблійний, первісний рай не знав! В цей вислід можна тільки вірити, бо розум відмовляється від послуху. Зрештою і в „Рассею" можна тільки вірити, як сказав котрийсь московський поет.

Оправдуючи свою надзвичайно „обєктивну" характеристику комунізму, Дюверже каже, що дехто може завважити таке: „зректися хоч тільки переходово від існуючої політичної демократії, щоб здобувати майбутню соціяльну демократію, означає випустити з рук жертву, щоб злапати тінь". Ми цього закиду не робимо. Ми тільки стверджуємо, що большевизм — і то в московській формі — ніколи не мав за мету здійснити ні соціяльної ні політичної демократії. Після повалення царату, большевизм запровадив у Росії ще більшу тиранію, яка не має нічого спільного з ніякою демократією. В СССР запанувала найжорстокіша горстка тиранів, яка, після здушення всякого прояву свобідної думки й чину та після затягнення ще сильніше петлі на шиї поневолених народів, кує нову зброю, щоб краще від деспотичних царів здійснити задушену мрію московського народу і може ще деяких темних сил: знищення цілої дотеперішньої культури й цивілізації та панування над світом.

(Кінець).

ДВА РОКИ ПО ВИБУХУ АТОМОВОЇ БОМБИ.—Це є японське місто Гірошіма. Дня 6. серпня цього року мине два роки від дня, коли кинено на це місто атомову бомбу. Це була перша спроба такого бомбардування. Перед нами тягнеться головна вулиця міста, яке вже зістало відбудоване на 50%, себто відбудоване в такий спосіб, що люди можуть десь приміститись, побудуваши з руїн домики. Цей великий будинок, що перед нами, це Будинок Преси, який якимсь чудом не зістав збомбардований.

ПОМЕР ЖИГМОНТ БИЧИНСЬКИЙ

Відійшов на вічний спочинок один з американських українців старого покоління, якого імя було свого часу добре відомим я діяльної людини. Є ним Жигмонт Олександер Бичинський, відомий зі своїх перекладів з англійської мови на українську, як теж з українських писань, головно про канадійських українців. Між іншим Покійний залишив невидрукованою більшу повість з життя канадійських українців-піонірів. Повість дуже цікава і жде на видавця.

Ж. О. Бичинський родився 8. грудня 1880 р. в Західній Україні. Високі школи покінчив у Львові та заграницею. Прибув до Злучених Держав маючи 23 роки і віддався теологічним студіям. Працював теж як співробітник при деяких українських газетах, між іншим працював якийсь час і в „Свободі". Потім став протестантським проповідником. Останні 21 роки жив в Ен Арбор, Мишиґен, де займав в університеті становище бібліотекаря. Українськими справами цікавився, але найбільше культурними. Відвідував Україну кількома наворотами. Оставив вдову, двох синів і три дочки. Помер маючи 67 років.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Пошанували урядника і зложили на скитальців.

Члени Тов. „Любов", відділ 45 У. Н. Союзу в Филаделфії, влаштували 30 березня в Українській Галі на Френклин Ст. вечерок в честь свого довголітнього члена і урядника, п. Антона Гарасима, що є касієром товариства уже 20 років. Прибуло багато приятелів, а теж були головні урядники У. Н. Союзу, а це п. Степан Слободян та п-ні Олена Штогрин, а теж прибули Союзовці з інших відділів. Не забуто на цім вечерку і за українських скитальців. Збірку перевели: Микола Ю. Сеник та Олена Штогрин. Зібрано $75. Жертвували по $10: д-р Е. Гарасим, К. Шпікула, Б. Коцюбинський; по $5: І. Савчин, Р. Карбівник; Олена Штогрин $3; по $2: д-р Т. Рибачок, С. Слободян, І. Шмонда, Й. Ваврів, Г. Дороховський, М. Минь, П. Навроцький, М. Сомпара; по $1: М. Качмарчик, . Качур, Г. Гринишин, В. Бендзан, В. Сидорик, В. Стриковський, П. Дубас, А. Гарасим, Н. Н., І. Кісь, П. Матчур, А. Гевський. Разом $75.

—o—

ДІТРОЙТ, МИШ.

З гарної імпрези на добру ціль.

З нагоди двадцятьпятьлітнього подружного ювілею наших свідомих і заслужених громадян Марії і Григорія Ясінських, їх приятелі і знайомі влаштували для них гарну імпрезу-прийняття в Народному Домі, дня 5-го липня. Імпрезою проводив спеціяліст в таких справах п. Форись, а початкова молитва і благословення, відправлені о. совітником Побуцьким, надали всему гідно-урочистого характеру. Під час прийняття виголошено і відчитано цілий ряд привітів від товариств, рідних, приятелів і знайомих, в яких підносилося заслуги ювілятів в громадській праці та висловлено їм заслужену пошану і признання. П. Ясінський, член У. Н. С. та Українського Народного Дому, подякував усім за виявлену йому увагу та обіцяв і набудуче не завести цего довіря і приязні. П-ні Ясінська, діяльна членка Союзу Українок та інших місцевих організацій, і собі схвильовано дякувала за цей великий доказ приязні. Під час дальшої веселої забави, приявні зложили на цілі Українського Конгресового Комітету $30.14, при чому ювиляти жертвували $10. Збірку перевели членки Українського Золотого Хреста та Союзу Українок, пп-ні Стружовська, Ігнатюк і Біловус.

Анастазія Г. Біловус.

—o—

САВТПОРТ, КОНН.

На скитальців.

В День Батька мало наше товариство Українська Хата збори, а по зборах мами влаштували вечерю для батьків, підчас якої зібрано $19 на скитальців, які вислано до ЗУАД Комітету. Жертвували: М. Шуманський $2, а по $1: Ю. Гоголь, Н. Ґайда, М. Ґудзік, Ю. Ванат, Ю. Медвідь, І. Чаплинський, М. Чаплинський, І. Цуйко, П. Череб, М. Ванат, І. Ренко, К. Кокошка, С. Левкович, о. Бек, І. Махно, П. Клунчак, а дрібними $1.

"ПОЛІТИЧНІ ЖАРТИ" В СПРАВІ КРАВЧЕНКА.

Після зізнання в конгресовій комісії Віктора Кравченка, бувшого члена совєтської комісії купівлі в Америці, висловився про нього Андрій Ґромико, совєтський делегат до Обєднаних Держав таким „політичним" жартом: „Коли пес не має що робити, він лиже свою долішну частину тіла, а це притягає часом видців".

Кравченко, перечитавши у Вашинґтоні такий „жарт" Ґромика, заявив від себе:

„Форма і зміст такої заяви є гідні освіченого дипломатичного представника совєтського уряду. Представники Анґлії, Америки й Франції в Обєднаних Державах можуть бути гордими з культури й поведінки свого товариша.

„Хочу відповісти теж російською приповідкою: „Пес бреше, вітер несе".

„Хочу ще сказати, що як пес робить те, що каже пан Ґромико, то він це робить для власної приємности. Зате пан Ґромико, щоб бути безпечним і займати провідне становище, а при тім, щоб догодити Кремлеві, мусить робити членам Політбюра те, що пес у приповідці робить самий для себе.

„А тому, що є аж чотирнацять членів Політбюра (найвищої совєтської ради), то пан Ґромико мусить бути дуже зайнятий".

Д-р Роман Осічук.

Тайна людського життя

З великою увагою слідкує увесь науковий світ за вислідами конференції цитологістів в Стокгольмі. Дня 10 липня б. р. почав свою працю шостий міжнародний конгрес науковців, дослідників людської клітини. На цьому конгресі зібралося 410 делегатів - науковців із 25 держав світу. Сама Британія вислала туди 80, Америка 75, а Швеція 140 науковців-цитологістів. На конференцію звернені очі всього культурного світу, а наукові репортери подають раз-у-раз широкі звіти в своїх наукових і популярних журналах та часописах. Тому ми дуже часто можемо читати короткі звідомлення по всіх майже американських газетах. Про неї теж згадувала й наша „Свобода".

В чім-же вага тієї справи?

Щоби зрозуміти значіння праці дослідників людської клітини, то треба взагалі коротко пояснити суть та життя цієї клітини.

Людський організм є багато клітинним твором живої природи. Один учений приблизно нараховує кілька мільйонів клітин лише в нервній системі людського організму. Лише в одній нервній системі! А таких систем в людському, дуже скомплікованому, організмі є багато. Хоч би назвати кости, мязні, кров, шлунково-кишковий тракт, різні залози як печінка, підшлункова залоза, нирки і тощо, гормональні залози, родні органи і т. д.

Найменшою складовою частиною всіх органів і систем та цілого людського тіла є маленька, ледви під мікроском бачена, частина людського тіла, що зветься клітина. Але і ця клітина є ще дуже, а дуже зложеним твором. Бо так як атом, що давніше був уважений за неподільну частину матерії, сьогодні на підставі докладничих наукових дослідів став дуже складною системою продонів, невтронів і електронів, що творять для себе замкнену систему, так і людська, оця маленька, клітина заховує в собі дуже а дуже багато тайн людського життя, що чекають більше докладного обслідування і вияснення.

Ми знаємо вже, що в живому, рослинному і тваринному світі існують також лише одноклітинні організми, які самі собою живуть, думають та кермують всіми проявами власного органічного життя. Ми знаємо, що ці одноклітинні твори сповняють найскладніші у світі життєві функції і мають взагалі цілі прикмети живого єства. А тих ціх є багато. Найголовніші прикмети усіх живих організмів рослинних і тваринних дадуться звести до 6 головних, притаманних кожному живому творові, крикмет. Кожний живий організм родиться, відживляється, росте, розмножується, старіється і вмирає. Оці, згадані прикмети ціхують кожне живе єство, рослинне і тваринне, одноклітинне і багатоклітинне. Ціж самі прикмети ціхують теж людину.

Людина чи людський організм це нічо іншого, як лише суспільність людських клітин, що зрізничковані на високо кваліфіковані кляси чи професії, сповняють свої дуже складні функції для добра і вдержання при житті людського тіла. Усі ці клітинні професіонали, згуртовані в багато численних органах людського тіла, співпрацюють для добра своєї суспільности, якою є людина, у великій згоді і гармонії, маючи на увазі завжди лише загальне добро, спільне добро, себто здорові людини. І нема на світі ніде такої згармонізованої суспільности, як багатоклітинна суспільність людського організму. І нема ніде такого ідеального державного проводу у світі, як нервна система людського тіла, що кермує трільйонними масами клітин. Але нема теж на світі такого мудрого і виробленого громадянина-суспільника, як людська клітина. Але про неї напишемо в слідуючій статті.

ДАЛІ КУПУЮТЬ ЩАДНИЧІ БОНДИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ. — Ця картина знята в Пітер Брайдт Брувінг Компані, Елизабет, Ню Джерзі, де працюючі далі закуповують щадничі, державні бонди, як у воєнних часах. Президент броварні, Ж. Френк О'Донел (зліва) каже, що кожного тижня збільшається сума, за яку купують робітники щадничі бонди. Ту суму обтягають з тижневих платень, так, як це було в часі війни.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОПОМОЧІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІМІГРАЦІЇ

подає до відома членам, що:

1) Урядові години для сторін в її Канцелярії є завжди у вівторок, четвер і суботу від 9. до 12. рано і від 3. до 5. попол. Адреса Канцелярії: 33 E. 7th ST., NEW YORK 3, N. Y.

2) Вже розпочалися курси англійської мови і відбуваються в школі С.С. Василіянок, 30 E. 7th ST., NEW YORK, в понеділок, середу і пятницю завжди від 8. до 10. веч. щотижня. Ці курси є розділені на 2 відділи — початкуючих і сильніших в знаннях англійської мови. Бажаючі можуть зголошуватися на курси у школі під час викладів.

3) У звязку із старанням влаштувати курс (безплатний, з удержанням), який поміг би тим українцям - абсольвентам середньої школи з Европи, що мають труднощі легалізувати тут їхню матуру, переводиться реєстрація згаданих студентів. (Дуже поважна українська інституція вже дала свою ласкаву згоду прийняти, на повищих умовах, 20 студентів).

Всіх абсольвентів — обох полів, які бажають скористати з такого курсу, просимо негайно подати свої заяви з точними даними: дата й місце народження, віроісповідання, школа, місцевість і дата іспиту зрілости.

Також просимо подати свої адреси всіх тих учнів середньої школи, що мають закінчену щонайменше VI. кл. гімназії і бажали б підготовитися до американської матури. Зголошення слати на адресу:

SELF-RELIANCE OF THE NEW UKRAINIAN AMERICANS,
P. O. Box 95, Station Cooper,
New York 3, N. Y.

Устні інформації в Канцелярії.

4) З метою пізнання Ню Йорку й околиць відбудеться в неділю, 27. липня 1947 перша екскурсія до Ботанічного Городу під проводом досвідченої Провідниці. Бажаючих взяти участь в цій екскурсії, проситься прийти точно в 1. год. попол. до Канцелярії Самопомочі.

(ог.) Управа.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо апопчатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

10,449 Сірський Григорія з с. Каштеляни (Камінка) від Коліщук Анни (Кльоц).

10,450 Ольговський Олекси з с. Петрушівка (Курсок) від Скайн Анни.

10,451 Собчак Юстини і односельчан з с. Поляни (Коросно) від Шпак Івана.

10,452 Котик Івана, який служив в американській армії в Покінг, Баварія, Смит Рос Л. з першої див. інф. від Бачинська Тамари.

10,453 Просять о афідевіти: Мазяр Мирослав, Володимир і Степан літ 33, 22 і 21, студенти з с. Стадні (Золочів), самітні.

10,454 Просять о афідевіт: Сендецька Параскеда, вдова, літ 49 і чотири дочки літ: 27, 22, 20 і 18 з Тисьмениці.

10,455 Кузів Андрія і Софії (Гой) з с. Сарники Середні (Рогатин), Шувира Параски з с. Кунашів від Гой Анни.

10,456 Медвідь Х. [illegible]стини з с. Кулява (Жовква) від Медвідь Івана.

10,457 Бабій Івана, Багриновська Марії (Бабій) від Івашко Богдана зі Стрия.

10,458 Петришин Осипа з с. Старява (Добромиль), Кардаш Івана з с. Кульчиці (Самбір) від Качмар Дмитра.

10,459 Ванчинський Ярослава з Красного (Грималів), Сукар Миколи з с. Зарубинець (Збараж) від Ванчицький Тараса, сина Володимира з с. Зарубинець (Збараж).

10,460 Книшук Федора від Книшук Миколи.

10,461 Кузик Петра, Степана і Павла від Кузик Петра з с. Іванівки, (Теребовля).

10,462 Новоставська Антонини і Марії (з роду Гарталова) з с. Початинці (Волинь) від Нізвецко Олександра.

10,463 Качмар Михайла з с. Куцновичі від д-ра Рогуцький Івана.

10,464 Пакош Івана і Теклі з с. Воля Постолова (Ліско) від Старит Степана.

10,465 Боровець Назара від Сульджук Марії з с. Бистричі (Костопіль, Волинь).

10,466 Коцович Франки і Вікторії з Коцовичів Петрик, Томашівський Кирила і Степана від Яворівська з Томашівських Михайлини з с. Вигнанки Горішної (Чортків).

10,467 Януш Василя зі Стратина (або з с. Пукитинці, Рогатин) від Януш Стефанії з с. Острів (Станиславів).

10,468 Чайка Марії від Городецький Іллі.

10,469 Ячишин Марії десь на скитальщині з с. Аксманичі (Перемишль) від Ячишин Івана в Америці.

10,470 Сенюк Миколи, Одосій Евдокії з с. Товмачик (Коломия) від Сенюк Василя.

10,471 Савчин Михайла, Миколи, Івана і Марії з с. Якубів (Долина) від Григорський Юрія.

10,472 Сивуляк Петра, Андрія і Анастазії з с. Вулька Маз. (Рава Руська) від Долинська Марії (Вежбіцька).

10,473 Карпюк Василя з с. Тучапи (Сянтин) від Гаврилюк Степана.

10,474 Межіцька Уляни, Паши і Софії, Дабіжа Григорія з с. Синява (Київ), Золотухин Феофілята зі Звенигородка від Межіцький Федора.

10,475 Куць Гриця, Василя і Івана з с. Кути (Радехів) від Олійник Петра з с. Монастирок (Броди).

10,476 Рад Катерини, Сприньский Василя з с. Блажків (Самбір), Сенів Василя з с. Болче (Турка) від Сенів Анни.

10,477 Гарас Михайла від д-ра Проців Антона.

10,478 Мисюк Осипа з Галича від Кривоніс Остапа.

10,479 Курас Михайла, Урбан Агнешки від Урбан Марії.

10,480 Марко Івана і Анни з с. Липина (Любачів) від Марко Сенька.

10,481 Просить о афідавіт: Лісевич Володимир зі Станиславова, літ 48, працював у „Народній Торгівлі", з женою, дочкою і сином.

10,482 Тютюнник Івана і Полішка Івана та Грудницький Степана з с. Ряшка (Полтавщина) від Тютюнник Арсентія.

10,483 Пица Йосипа з с. Теслугів (Дубно) від Пица Григорія.

10,484 Дубей Андрія з с. Бистре (Старий Самбір) від Дубей Теодора.

10,485 До рідних і знакомих з міста Яворова (Львів) від Дзінгалова Домініки.

10,486 Супрунович з с. Нова Визва (Ковель) від Кліщук Йосипа.

10,487 Тименський Матія з с. Дедьова (Турка) від Федащишин Олени.

10,488 Куцалаба Андрія з с. Лопушниця (Добромиль) від Куцалаба Василя.

10,489 Струк Дмитра з с. Нанчілка (Старий Самбір) від Боярська Володимири.

10,490 Оршак Павла з с. Чорноріки (Кросно) від Маркович Гаврила.

10,491 Костюк Івана з с. Єзуполя (Станиславів) від Чуйко Михайла.

10,492 Созинська та рідних і знайомих з с. Розсохи (Добромиль) від Яворський Івана.

10,493 Акіміцька (Кіт) Еви з с. Баневичі (Добромиль) від Олійник Марії.

По інформації писати до:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Іван Дісик, Гарденвил, Н. И. — Дуже нас радує, що Ви, тут роджений, читаєте, як Ви пишете, постійно вступні статті „Свободи". Дякуємо Вам рівночасно за заввагу до статті „Пригадав — Статую Свободи". Ми мали спершу на думці промову ген. Маршала в Вест Пойнт, але статтю звязали властиво з його обороною скитальців. Через те могло виходити, що Маршал скінчив Вест Пойнт, коли він покінчив військові студії, як це Ви слушно пишете, в Вірджінія Мілитері Інститут. Він зістав іменований през. Рузвельтом в 1938 р. заступником начальника штабу, а в 1939 начальником штабу „понад голови 34 інших офіцирів". Таким чином він став першим начальником штабу, що не покінчив Вест Пойнт, а іншу мілітарну школу. Це тільки вказує, що американська демократична традиція є захована теж і в інших мілітарних інституціях.

ПОШУКУЮТЬ

ПЕТРОНЧАК АННУ, ур. в Вислічку, і РУДАВСЬКОГО ОСИПА, ур. в Королику Польськім, шукає Петрончак Іван, син Михайла. Адреса:

PETRONCZAK IWAN
Regensburg,
Obermunsterstrasse 9a/II,
Germany, U. S. A. Zone.

По дальші інформації пишіть до:
GEORGE FEDUN
Box 242, Hurleyville, N. Y.

ПЕТРО ДАНЬО, походить, із села Колониці, повіт Лісько, пошукує свого брата **АНТОНІЯ ДАНЬО** і свою тітку **ЕВУ КУЦІВ,** мають перебувати в Йонкерс.

PETRO DANIO
2911 Camp 25 B,
2911 D. P. Assembly Centre
800 Control Unit
B.A.O.R. via Great Britain.

ТАРЗАН ч. 1650. Умова заслова.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Коли Тарзан спрямував свої кроки до свого дому, високо над ним глядiла на нього мала Нкіма.

Коли вона пізнала свого пана, вона почала тупцювати з радості. Одначе її скакання звернуло камінь з місця.

Просто, наче шелом, впав камінь на голову Тарзана і це дерево повалився на землю пан джунглів... без тямки.

Раннім ранком пані Джена збудилася зо сну і несподівано вона відчула, що її Тарзан находиться в небезпеці...

а на далекім морськім побережжі говірливість Нкіми пробудила з несвідомости Тарзана.